

el ferroviari

Claudi Planàs i Armet

Barcelona, 1829 - 1914

Claudi Planàs va ser el personatge cridat a succeir la generació de pioners ferroviaris que havien posat en marxa diversos ferrocarrils a Catalunya. Sota la seva direcció es va consolidar la nostra fonamental xarxa ferroviària, la qual arribaria a comptar-se entre les primeres d'Espanya. I tot això amb capitals i esforços catalans. De jove va agafar el relleu del seu pare –Francesc Planàs i Molist– com a directiu de la Cia. dels Ferrocarrils de Tarragona a Martorell i Barcelona, convertint l'empresa en un referent per a la resta de Catalunya.

Però el reconeixement de la seva capacitat aviat va assolir una nova dimensió. Després d'anys de problemes i fracassos en l'intent d'establir la connexió ferroviària amb França, i quan les esperances semblaven desaparèixer, va ser la clara visió i l'audàcia de Claudi Planàs la que va aconseguir desbloquejar la situació. Mitjançant la fusió de la seva Cia. amb la dels FFCC de Barcelona a França per Figueres es va obrir un nou camí per a l'enllaç entre França i Espanya, a través de l'extrem oriental dels Pirineus. Naixia així la Cia. dels FFCC de Tarragona a Barcelona i França. Claudi Planàs fou nomenat director-gerent i va imprimir un impuls tan gran a les obres, que en tan sols dos anys va fer realitat la desitjada connexió. El 20 de gener de 1878 es va inaugurar la línia fins a la frontera amb França per Portbou.

El següent pas d'importància va ser el d'aconseguir l'enllaç a Barcelona de les seves línies de Tarragona amb les de Girona. Després de vèncer –novament– tota mena de dificultats, va aconseguir que el 20 d'octubre de 1882 entrés en servei el ramal de connexió per mitjà de la rasa del carrer d'Aragó. Europa restava unida –sense interrupció i pel bell mig de la ciutat comtal– a la resta de la Península.

En el seu permanent desig de portar la Cia. a les més altes cotes, Claudi Planàs no va deixar d'estudiar una sola possibilitat d'ampliar la xarxa. Bé mitjançant l'absorció de línies, com les de la Cia. dels FFCC directes de Madrid i Saragossa a Barcelona, bé per mitjà del plantejament de nous ramals –a Banyoles, a Igualada i Balaguer–. Però el seu gran projecte va ser el d'una segona connexió amb la capital de l'Aragó. Serien precisament les dificultats financeres derivades dels elevats costos de construcció d'aquesta línia i la impossibilitat de captar al mercat barceloní el capital necessari per prosseguir-la, el que –en uns moments de crisi– portaria a la integració de la xarxa dins la de la Cia. de Madrid a Saragossa i a Alacant. És en el lloable intent de creació d'aquest gran eix integrador amb el mercat interior espanyol –del qual també formava part la línia de Valladolid a Ariza i pel qual es preveia un flux permanent

L'empresari Claudi Planàs i Armet

de farines i cereals i de productes manufacturats– que hi va deixar l'empresa la seva pròpia existència.

Desapareixia la companyia, però restava la seva obra. L'obra de la visió, l'entrega i la capacitat d'un home. Un català insigne. Un home íntegre, decidit i generós. Enèrgic i inflexible, però disposat sempre a tota justa concessió (des de l'entrega de terrenys per al cementiri de Portbou o la construcció de la seva església, fins a la rebaixa o la gratuïtat en el passatge per a pobres i malalts). Un home, en definitiva, que va viure per i per al ferrocarril i que a través del temps ens ha llegat als ciutadans d'avui dia quelcom tan important com una gran part de la nostra xarxa ferroviària actual.

Carles Guasch